

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل: کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و قانونی

سال سیزدهم

شنبه ۲۱ دی ماه ۱۳۳۶

شماره ۳۷۶۵

شماره مسلسل ۱۴۹

دوره نوزدهم قانونگذاری

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۱۴۹

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز شنبه
۱۲ دی ماه ۱۳۳۶

فهرست مطالب:

- (۱) تصویب صورت مجلس
- (۲) تقدیم يك فقره سؤال بوسیله آقای خلمتبری
- (۳) طرح استیضاح آقای دکتر پیرنیا از دولت آقای دکتر اقبال راجع بافزایش بهای مواد نفتی و سیاست مالی و اقتصادی دولت
- (۴) ختم جلسه بعنوان تنفس

مجلس دو ساعت پیش از ظهر بریاست آقای حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود (بشرح ذیل خوانده شد)
غائبین با اجازه - آقایان: یارافشار
دکتر اصلا ن افشار - دکتر اسدی - علامه - وحیدی - پرومند - قوام - افخمی - فرود - دکتر ضیائی - معین زاده - اقبال - اورنگ - امامی خوئی - رامبد - مسعودی - دکتر سعید - حکمت - بهادری - دولت شاهی - بوربور - غائبین بی اجازه - آقایان: سنندجی - دکتر جهان شاهی - دکتر طاهری - اریه - مشار - اخوان - شادمان - چلبوند - کپکاووسی - دکتر دادفر

دیر آمدگان وزود رفتگان با اجازه - آقایان: اکبر - دکتر حسن افشار - پرفسور اعلم - دکتر نفیسی - دکتر آهی - ساکینیان - دیهم - بهبانی - صراف زاده - مهندس شیانی - قنات آبادی - مشایخی
رئیس - در صورت مجلس نظری نیست؟
آقای بهبانی
بهبانی - بنده راد بر آمده بی اجازه نوشته اند خواستم عرض کنم که بنده تقاضای اجازه کرده بودم
رئیس - با اجازه بودی اجازه نوشته نشده آقای دکتر دادفر
دکتر دادفر - بنده هم استعجازه کرده بودم
رئیس - اصلاح میشود - آقای -

صدرزاده

صدرزاده - در بیانات جلسه گذشته بنده مختصر اشتباهی در چاپ شده که اصلاح میکنم میدهم بشتد نویسی

رئیس - اصلاح میشود در صورت مجلس نظردیکری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت مجلس جلسه پیش تصویب شد

۳- تقدیم يك فقره سؤال

بوسیله آقای خلعت ببری

رئیس - آقای خلعت ببری

خلعت ببری - سؤالی است تقدیم میکنم

۳- طرح استیضاح آقای

دکتر پیرنیا از دولت

آقای دکتر اقبال راجع

بافزایش بهای مواد نفتی

و سیاست مالی و اقتصادی

دولت

رئیس - چنانکه خاطر آقایان مستحضر است امروز برای استیضاح آقای دکتر پیرنیا از دولت تعیین شده بود. بنابراین شروع میشود. آقای دکتر پیرنیا

دکتر پیرنیا - مدتی بود که بنده در نظر داشتم وضع عمومی زندگی و درآمد طبقات کم درآمد و متوسط کشور یعنی کشاورزان، کارگران، کسبه و پیشه وران و صنعتگران و کارمندان اهم از کارمندان دستگاههای دولت پادستگاههای خصوصی و معلمان و صاحبان مشاغل آزاد یعنی کلیه کسانی که تنها از درآمد کار و کوشش امرار معاش میکنند در مجلس شورای ملی مطرح کنم و به بینم دولت حاضر در دوره زمامداری خود چه اقداماتی به نفع این طبقه و درآمد آنها کرده و چه باری ازدوش آنها برداشته است، البته این فکر مصادف شد با بالا بردن قیمت نفت که یکی از مهمترین مایحتاج این طبقه است و این موضوع مرا واداشت که ضمن استیضاح دولت راجع بگران کردن قیمت و بنزین موضوع اساسی را که سیاست مالی و اقتصادی دولت بود مطرح کنم این بود که استیضاح خود را

گران کردن قیمت نفت و بنزین و سیاست اقتصادی و مالی دولت قرارداد مردم کم درآمد و متوسط کشور در این فکر و نگرانی بودند چه گونه و با چه تدبیری با درآمد قلیل و قیمت های بی حساب مایحتاج خانواده خود را برای ماههای زمستان تهیه کنند که ناگهان در این زمستان سرد و سخت گرانی قیمت نفت و بنزین سربار حوادث ناگوار سیل و طوفان و سرما و زلزله برای مردم گردید و شرکت ملی نفت با موافقت دولت نفت و بنزین را به میزان فوق العاده سنگین یعنی نفت را ۲۰ درصد و بنزین را هفت درصد گران کرد صرف نظر از این تفاوت و میزان گرانی که در میان نفت و بنزین وجود آمده (۲۰ درصد و ۷ درصد) که با هیچ مقیاس خود پسندی جور نمی آید همین تغییر نه شاهی گران کردن نرخ نفت در افزایش مصارف ماهیانه خانواده های کم درآمد که جزء اعظم سکنه شهرها تاچهرسد به روستاها و دهکده هارا تشکیل میدهند تفاوت فاحشی پدید آمده (صحیح است) و ماهی در حدود صد و سی و پنج ریال بر هزینه ماهانه خانواده ای که یک بخاری نفتی برای گرم کردن اطاق و دو اجاق نفتی برای پختن غذا و گرم کردن آب در اختیار خود دارند و روزانه بطور متوسط نصف حلب نفت باید برای سوخت آنها خریداری کنند افزوده شده است (عده ای از نمایندگان صحیح است)

افزایش ۱۳۵ ریال در هزینه خانواده ای که بیش از دو هزار و پانصد ریال درآمد ندارد تفاوت فاحشی در سنگینی بار وجود می آورد یعنی ۴۰۰ در صد بر هزینه ماهیانه چنین خانواده ای در این روزهای زمستان میباید (مضامنی بشرطی که منحصر به نفت باشد) ممکن

است تصور این رقم صد و پنجاه ریال گرانی نفت نسبت به درآمد دوستانه و پنجاه تومان این خانواده در نظر افراد متمکن رقم چندان مهمی نباید ولی با توجه به وضع اقتصادی صاحب آن درآمد محدود و کوچک تورم یک چنین افزایش اقسای فوق العاده و فوق الطافه بنظر میآید زیرا در خانه مور شنبی طوفان است.

این افزایش بهای فروش نفت در نظر متصدیان شرکت ملی نفت مملول هر علتی محسوب شود نمیتواند سوء تفسیر را کدر وضع اقتصادی عمومی بوجود آورد از نظر ها مستور دارد و این تبعیضی که در گرانی قیمت نفت نسبت به بنزین منظور آمده نمی توان جز به بی عنایتی نسبت به طبقات کم درآمد و فقیر کشور که در مصرف بنزین سهمی ندارند تفسیر کرد (همدای از نماینده کان - صحیح است)

مطلبی که بنظر من بحث در اطراف آن در چنین محضر معترمی از مقوله توضیح واضحات بشمار میآید تأثیر مستقیم و غیر مستقیم است که این گرانی نرخ نفت و بنزین در بالا بردن قیمت کلیه نیازمندیهای مردم خواهد داشت زیرا گرانی نرخ نفت و بنزین در گرانی بهای کالاها و نیازمندیهای این طبقه و بسیاری از کالاها دیگر که به مصرف نفت و بنزین احتیاج دارند مؤثر خواهد بود وقتی بهای هزینه زندگی کارگری در نتیجه گرانی نفت بالا رفت در صد تهیه اضافه درآمدی جهت جبران این تفاوت زندگی برخواهد آمد و بطور خلاصه حاصل این اقدام بدون مطالعه و بدون معجز تولید یک دشواری و ناهمواری در وضع اقتصادی عمومی خواهد بود.

موضوعی که در این اقدام باید در درجه اول مورد توجه مجلس شورای ملی قرار گیرد اینست که آیا این اقدام نا مطلوب مجوز قانونی داشته و هیئت دولت و شرکت ملی نفت میتوانسته بدون جلب موافقت شورای عالی نفت برای ترمیم کسر بودجه ادعائی خود بکران کردن نرخ نفت و بنزین مصرفی داخلی کشور دست بزنند یا نه؟ در صورتیکه شرکت نفت بتواند بمیل خود در قیمت ارقام درآمد خود به قدر هم موازنه بودجه اذراه کران کردن محصولی که در اختیار دارد افزایش بوجود آورد پس فلسفه تشکیل شورای عالی نفت که از نمایندگان مجلسین و دادستان کل کشور و ریاست سازمان برنامه ریاست وزیر دارائی وقت در اساتمه شرکت ملی نفت ایران پیش بینی شده چه بوده است؟ آیا اختیاری که از طرف قوه مقننه باین شورا برای تصویب خط مشی عمومی و تصویب بودجه شرکت سیر شده برای اقدام شرکت به طرح این گونه قضایای اقتصادی و حیاتی که در خط مشی عمومی و موازنه بودجه شرکت تأثیر اساسی دارد در شورای عالی نفت کافی نیست هر گاه برای

دولت یا شرکت در تشخیص این معنی تردید حاصل شود باز مرجع صلاحیت دار جهت اظهار نظر قبلی در باب حدود صلاحیت شورای عالی نفت مجلس شورای ملی است که تنها مرجع صلاحیت دار برای تفسیر قوانین موضوعه شناخته شده است. شورای عالی نفت وقتی بودجه عمومی را که مشتمل بر کلیه درآمد ها از جمله بهای فروش نفت و بنزین مصرف داخله و کلیه هزینه های مربوطه از جمله هزینه بخش نفت و بنزین را برای یک سال تصویب کرد این بودجه است که ما تصویب کردیم و در اختیار شرکت قرار دادیم (ورقه ای را نشان دادند) (نخست وزیر - بانگلیسی است؟) خیر فارسی است دیگر شرکت نمیتواند پیش از گذراندن بودجه دیگری که در کمیت ارقام پیش بینی شده تفاوت ایجاد کند از تصویب شورای عالی نفت خود سرانه از مردم بیبانه کسر هزینه یا زبان هزینه بخش پولی اضافی بگیرد و بهر مصرفی که داخله او باشد برساند (چند نفر از نمایندگان - صحیح است) این موضوع باندهای مهم است که باید مجلس شورای ملی و مجلس سنا پیش از هر اقدامی برفع شبهه دولت و شرکت در باب اختیارات شورای عالی نفت بپردازد و بشرکت کوشد در صدد تهیه اضافه درآمدی جهت جبران این تفاوت زندگی برخواهد آمد و بطور خلاصه حاصل این اقدام بدون مطالعه و بدون معجز تولید یک دشواری و ناهمواری در وضع اقتصادی عمومی خواهد بود.

موضوعی که در این اقدام باید در درجه اول مورد توجه مجلس شورای ملی قرار گیرد اینست که آیا این اقدام نا مطلوب مجوز قانونی داشته و هیئت دولت و شرکت ملی نفت میتوانند بدون جلب موافقت شورای عالی نفت برای ترمیم کسر بودجه ادعائی خود بکران کردن نرخ نفت و بنزین مصرفی داخلی کشور دست بزنند یا نه؟ در صورتیکه شرکت نفت بتواند بمیل خود در قیمت ارقام درآمد خود به قدر هم موازنه بودجه اذراه کران کردن محصولی که در اختیار دارد افزایش بوجود آورد پس فلسفه تشکیل شورای عالی نفت که از نمایندگان مجلسین و دادستان کل کشور و ریاست سازمان برنامه ریاست وزیر دارائی وقت در اساتمه شرکت ملی نفت ایران پیش بینی شده چه بوده است؟ آیا اختیاری که از طرف قوه مقننه باین شورا برای تصویب خط مشی عمومی و تصویب بودجه شرکت سیر شده برای اقدام شرکت به طرح این گونه قضایای اقتصادی و حیاتی که در خط مشی عمومی و موازنه بودجه شرکت تأثیر اساسی دارد در شورای عالی نفت کافی نیست هر گاه برای

دولت یا شرکت در تشخیص این معنی تردید حاصل شود باز مرجع صلاحیت دار جهت اظهار نظر قبلی در باب حدود صلاحیت شورای عالی نفت مجلس شورای ملی است که تنها مرجع صلاحیت دار برای تفسیر قوانین موضوعه شناخته شده است. شورای عالی نفت وقتی بودجه عمومی را که مشتمل بر کلیه درآمد ها از جمله بهای فروش نفت و بنزین مصرف داخله و کلیه هزینه های مربوطه از جمله هزینه بخش نفت و بنزین را برای یک سال تصویب کرد این بودجه است که ما تصویب کردیم و در اختیار شرکت قرار دادیم (ورقه ای را نشان دادند) (نخست وزیر - بانگلیسی است؟) خیر فارسی است دیگر شرکت نمیتواند پیش از گذراندن بودجه دیگری که در کمیت ارقام پیش بینی شده تفاوت ایجاد کند از تصویب شورای عالی نفت خود سرانه از مردم بیبانه کسر هزینه یا زبان هزینه بخش پولی اضافی بگیرد و بهر مصرفی که داخله او باشد برساند (چند نفر از نمایندگان - صحیح است) این موضوع باندهای مهم است که باید مجلس شورای ملی و مجلس سنا پیش از هر اقدامی برفع شبهه دولت و شرکت در باب اختیارات شورای عالی نفت بپردازد و بشرکت کوشد در صدد تهیه اضافه درآمدی جهت جبران این تفاوت زندگی برخواهد آمد و بطور خلاصه حاصل این اقدام بدون مطالعه و بدون معجز تولید یک دشواری و ناهمواری در وضع اقتصادی عمومی خواهد بود.

موضوعی که در این اقدام باید در درجه اول مورد توجه مجلس شورای ملی قرار گیرد اینست که آیا این اقدام نا مطلوب مجوز قانونی داشته و هیئت دولت و شرکت ملی نفت میتوانند بدون جلب موافقت شورای عالی نفت برای ترمیم کسر بودجه ادعائی خود بکران کردن نرخ نفت و بنزین مصرفی داخلی کشور دست بزنند یا نه؟ در صورتیکه شرکت نفت بتواند بمیل خود در قیمت ارقام درآمد خود به قدر هم موازنه بودجه اذراه کران کردن محصولی که در اختیار دارد افزایش بوجود آورد پس فلسفه تشکیل شورای عالی نفت که از نمایندگان مجلسین و دادستان کل کشور و ریاست سازمان برنامه ریاست وزیر دارائی وقت در اساتمه شرکت ملی نفت ایران پیش بینی شده چه بوده است؟ آیا اختیاری که از طرف قوه مقننه باین شورا برای تصویب خط مشی عمومی و تصویب بودجه شرکت سیر شده برای اقدام شرکت به طرح این گونه قضایای اقتصادی و حیاتی که در خط مشی عمومی و موازنه بودجه شرکت تأثیر اساسی دارد در شورای عالی نفت کافی نیست هر گاه برای

دولت یا شرکت در تشخیص این معنی تردید حاصل شود باز مرجع صلاحیت دار جهت اظهار نظر قبلی در باب حدود صلاحیت شورای عالی نفت مجلس شورای ملی است که تنها مرجع صلاحیت دار برای تفسیر قوانین موضوعه شناخته شده است. شورای عالی نفت وقتی بودجه عمومی را که مشتمل بر کلیه درآمد ها از جمله بهای فروش نفت و بنزین مصرف داخله و کلیه هزینه های مربوطه از جمله هزینه بخش نفت و بنزین را برای یک سال تصویب کرد این بودجه است که ما تصویب کردیم و در اختیار شرکت قرار دادیم (ورقه ای را نشان دادند) (نخست وزیر - بانگلیسی است؟) خیر فارسی است دیگر شرکت نمیتواند پیش از گذراندن بودجه دیگری که در کمیت ارقام پیش بینی شده تفاوت ایجاد کند از تصویب شورای عالی نفت خود سرانه از مردم بیبانه کسر هزینه یا زبان هزینه بخش پولی اضافی بگیرد و بهر مصرفی که داخله او باشد برساند (چند نفر از نمایندگان - صحیح است) این موضوع باندهای مهم است که باید مجلس شورای ملی و مجلس سنا پیش از هر اقدامی برفع شبهه دولت و شرکت در باب اختیارات شورای عالی نفت بپردازد و بشرکت کوشد در صدد تهیه اضافه درآمدی جهت جبران این تفاوت زندگی برخواهد آمد و بطور خلاصه حاصل این اقدام بدون مطالعه و بدون معجز تولید یک دشواری و ناهمواری در وضع اقتصادی عمومی خواهد بود.

موضوعی که در این اقدام باید در درجه اول مورد توجه مجلس شورای ملی قرار گیرد اینست که آیا این اقدام نا مطلوب مجوز قانونی داشته و هیئت دولت و شرکت ملی نفت میتوانند بدون جلب موافقت شورای عالی نفت برای ترمیم کسر بودجه ادعائی خود بکران کردن نرخ نفت و بنزین مصرفی داخلی کشور دست بزنند یا نه؟ در صورتیکه شرکت نفت بتواند بمیل خود در قیمت ارقام درآمد خود به قدر هم موازنه بودجه اذراه کران کردن محصولی که در اختیار دارد افزایش بوجود آورد پس فلسفه تشکیل شورای عالی نفت که از نمایندگان مجلسین و دادستان کل کشور و ریاست سازمان برنامه ریاست وزیر دارائی وقت در اساتمه شرکت ملی نفت ایران پیش بینی شده چه بوده است؟ آیا اختیاری که از طرف قوه مقننه باین شورا برای تصویب خط مشی عمومی و تصویب بودجه شرکت سیر شده برای اقدام شرکت به طرح این گونه قضایای اقتصادی و حیاتی که در خط مشی عمومی و موازنه بودجه شرکت تأثیر اساسی دارد در شورای عالی نفت کافی نیست هر گاه برای

سه ممتن از این درآمد را بیهای نان خالی مصرف روزانه خود برسانند چگونه میتوانند با چهار ممتن دیگر آن یعنی يك تومان کلیه سوانج دیگر زندگی را از خوردن و پوشاک و مسکن و سوخت و روشنایی و دارو و درمان و فرهنگ و نیازمندیهای دیگر بدست آورند این وظیفه اساسی دولتها است که با تهیه کارهای تولیدی تازه از یک طرف رقم درآمد متوسط ملی را بالا ببرند و از طرف دیگر با تدبیر های خرد مندانه و اقدامات خیر خواهانه موجبات تقلیل فشار زندگی از راه تثبیت و تعقیب هزینه زندگی و مساعدت های رایگان بصاحبان استحقاق فراهم آورند در روشهای قدیم حکومت وظیفه دولتها تا این درجه وسیع و دقیق دشوار نبود و در مقابل خراجی که از مردم میگرفتند امنیت زندگی و کسب و کار در آن در بالا رفتن نرخ کالاها و دیگر کسب و کارها بود و سبب ترازول اعتماد عمومی نسبت به کلیه طرحهای عمرانی و صنعتی دیگر نخواهد شد که در دست تهیه و اقدام در دنباله ملی شدن صنعت نفت نخستین نتیجه ای است که از این اقدام عمومی انتظار میرفت همانا فراوانی و ارزانی نفت و بنزین برای مصرف داخلی بود زیرا از کلیه موانعی که در راه ملی شدن نفت بر مردم داده میشد بر آوردن این یک کاری بسیار آسان بنظر می آمد و بر همین اساس بود که در موقع عقد قرارداد با کنسرسیوم دولت کوشید از این راه مزیتی بدست آورد و بالاخره کنسرسیوم قبول کرد که نفت خام مورد احتیاج داخلی را قیمت تمام شده نه بقیمت تجارتی تسلیم شرکت نفت کند چنانکه با مقایسه ارزانی قیمت استخراج میتوان آنرا رایگان دانست و زیرداری وقت در مجلس شورای ملی راجع تأمین نفت ارزانی بطور دایم بیانات ایراد کرد که غالب آقایان آنرا بباطور دارند (صحیح است) در اینصورت آیا نقض آن وعدها بدرجه ایمان و اطمینان مردم نسبت باظهارات رجال رسمی و روح نیک بینی همامه لطمه جبران ناپذیر نخواهد زد؟ (چند نفر از نمایندگان - چرا؟)

دولت ایران در سال جاری بیش از شانزده میلیارد و نیم ریال در آمد نفتی دارد و اختصاص دادن پنجاه میلیون تومان از این عایدی سرشار را برای کمک به هزینه توزیع داخلی نفت نباید زبان شرکت نفت دانست بلکه با توجه بنگات و جهات اقتصادی تثبیت نرخ ارزانی نفت باید این پنجاه میلیون تومان را از مقوله هزینه های دولتی که دولت برای تأمین بهداشت کشاورزان و افزایش محصول کشاورزی و کمک بنگاهداری جنگلها و پیشرفت نهضت ترقی خواهانه مردم و جلوگیری از افزایش نرخ کالاها و مواد احتیاج عمومی بصرف برساند و در ضمن از تزلزل اعتماد عمومی نسبت بمواعید دولت و سلب اطمینان از فواید طرحهای عمرانی و صنعتی جلوگیری شود.

در آید يك مقایسه در وضع بخت ویز و گرمی و وسائل حمل و نقل عمومی بخوبی نشان میدهد که ارزانی مواد نفتی تا چه درجه در پیشرفت مراحل تمدن جدید در ایران مؤثر بوده است.

دولتی که داعیه اصلاح طلبی و ترقی خواهی دارد و میخواهد مملکت و ملت را در راه تمدن و فرهنگ پیش برد باید حاضر بقبولی نرخ نفتی شود که در پیشرفت روز افزون نهضت تمدن جدید در ایران تا این اندازه مؤثر میباشد و بالا رفتن نرخ نفت موجب شود که مردم از این نهضت تمدن جدید محروم شوند.

تجربه ثابت کرده است که یکی از بدترین اثرات بالا بردن نرخ هر کالائی که مورد احتیاج عمومی باشد بوسیله يك دستگاه دولتی یا شبه دولتی تأثیر مستقیم آن در بالا رفتن نرخ کالاها و دیگر کسب و کارها بوسیله نگاهها و اشخاص تهیه و توزیع میشود (عدهای از نمایندگان - صحیح است) کسبه و فروشندگان همیشه از کار دولت و بنگاههای عمومی سر مشق میگردد و بعضی اینک یکی از آنها نرخ کالائی را بالا برد و بعضی خود بهانه مشروعی بدست میآورند تا کالا های دیگر را نیز گران کنند اینان از روزی که دولت نرخ نفت را بالا برده بهانه ای برای گران کردن کالاها بدست آورده اند و در نتیجه افزایشی در هزینه زندگی چند درجه بالاتر از آن بوده که از گرانی نفت تصور میشده بوجود آید.

(عدهای از نمایندگان - صحیح است) دولت از ملت جدا نیست و نمیتواند هم جدا باشد پس از خسارتی که در نتیجه گرانی نرخ نفت بطبقه مصرف کننده و کشاورز و کارمند حقوق بگیر وارد آمده چندین برابر آن رقم محدودی است که از گرانی نرخ نفت بدستگاه شرکت نفت یا دولت عاید میشود.

زهر اعلاطی که بنگریم بالا بردن نرخ نفت و بنزین هیچ ضرورتی نداشته و بلکه ضرری هم داشته است.

ادعای ضرر شرکت ملی نفت در يك قسمت از کارهای حدود خود نمیتواند دلایل هدم موازنه بودجه شرکت قرار گیرد زیرا بقرض اینکه کار شرکت را هم تجارتی فرض کنیم همیشه موازنه کلی خرج و دخل يك بنگاه تجارتی ملاک سود و زیان قرار میگیرد نه موازنه حسابهای جزئی و شرکت ملی نفت نباید برای حساب درآمد و هزینه توزیع نفت وضعیت اختصاصی قائل شود بلکه این حساب جزئی از حسابهای عمومی شرکت است که خوشبختانه در سال جاری هیچگونه کسری نداشته بلکه برعکس صد و چهل میلیون تومان اضافه درآمد خود را بدولت برداشته است. آقای وزیر دارائی در کشور روز افزون گشت در کشور اینچنان شریف دارند و این مطلب را تصدیق میکردند.

در این مدت برای تأمین هدفهای ترقی خواهانه ای بوده که با تأمین سعادت و پیشرفت ملت و کشور ارتباط داشته است. آن هدفهای ترقی خواهانه چه بوده است؟

کشاورزان آشنائی کامل دارند و چشم خود دیده اند که کشاورزان برای مصرف سوخت زمستانی خود توده های انبوهی از کود حیوانی ذخیره کرده و پس از خشک

مسلسل دولت پشت دولت بنسبت مردود زمان و تغییر دولتها نرخها بالا رفته و در راه اجرای طرحهای عمرانی و تولیدی که لازمه آنها تثبیت اقتصادی است مواعیر روز افزون بوجود آمده

یک قسمت از این افزایش نرخها تابع وضع عمومی جهان است اما قسمت دیگر مربوط به تصمیم دهندها است که وسیله بالا بردن قیمت کالاها و انحصاری موجدات ترقی سریع قیمتها را فراهم آورده و تثبیت اقتصادی کشور لطمه شدیدی زده و میزند

دستگاه شرکت ملی نفت وقتی در صد تحصیل سیصد و شصت میلیون تومان اعتبار برای کار لوله کشی نفت از آبادان تهران و اضافه بر آن در سایر فواید این طرح و تأثیری که در پایین آوردن نرخ نفت خواهد بخشید طوری تبلیغات دامنه دار آغاز کرد که مردم را از آگاهی ناشی از نرخ نفت نامدوم امیدوار ساخت دولت نیز چنین اعتداری را که ممکن بود نیکو ساختن سد دزیاگر گران برسد و تأثیر مستقیم در افزایش محصولات زراعتی و درآمد عمومی مملکت پیشد در اختیار شرکت ملی نفت قرار داد و هنوز طرح مزبور وارد بهره برداری نشده نتیجه ای که از مصرف این اعتبار هنگفت بدست آمد نکلی اعتقاد مردم را نسبت به نتیجه این گونه طرحهای عمرانی متزلزل نمود در صورتیکه اگر شرکت ملی نفت از این اقدام بی مطالعه خودداری میکرد و کس هزینه ادعائی را از طریق صرفه جوئی و عایدات سرشار نفت که این مختصر از سه صدم آن تجاوز نمیکند میبرد و در دست توانست اعتماد عمومی برای اجرای طرح های دیگری که در مورد اکتشاف و استخراج و تصفی و لوله کشی در دست مطالعه یا اقدام دارد بهتر جلب کند

رئیس - جز در مورد نفت در موضوع دیگر صحبت نکنید

دکتر پیرنیا - بنده در دو موضوع استیضاح کرده ام یکی گران شدن نفت و یکی هم سیاست اقتصادی و مالی دولت آقایان معترم بخاطر دارند که رئیس محترم دولت موقع طرح برنامه دولت همچنین در جلسه هفتم خرداد ۱۳۳۶ سیاست اقتصادی و مالی دولت خود را باینجا واضح و صریح با استحضار مجلس شورای ملی رسانیدند بیمناسبت نیست اگر قسمتی از بیانات ایشان را برای یادآوری نمایندگان معترم بیان کنم فرموده اند

« برای اینکه محیط آزاد و آرامی بوجود آید باید فشار هائیکه بر سر مردم هست برداشته شود تا مردم اعتماد کنند و مارا از خودشان بداندند و این ترتیب بتوانیم کار کنیم

آنها گران کردن نفت و بنزین برای

اجرای همان وعده ای که از بابت کم کردن فشار هائیکه بر سر مردم بوده لازم است یا نه ؟

در جای دیگر فرمودند :

« در آن جلسه خصوصی حضور آقایان عرض کردم شاهرگهای مرا بزندانم یک شاهی بقتد و شکر مردم اضافه نخواهم کرد (نخست وزیر - بدید که نکردیم) حالاً هم میگویم اضافه نخواهم کرد و همانطور که در جلسه خصوصی عرض کردم دولت تا سر کار است بکشاهی بقیعت قند و شکر اضافه نخواهد کرد ولی اگر بنا باشد و اجبار شد که اضافه کنیم عتبه را میبوسیم و مرخص می شویم (سراج بجایز - حالا موقعش است) اینهم یک قسمت دیگری است که فرمودند

« گزارش وزارت بهداشت را ببینید پیشگاه اعلیحضرت همایون شاهنشاه عرض داشتم فرمودند که منظور من رفاه و آسایش مردم است شما کاری بکنید که داری ارزان بدست مردم برسد برای من چه فرقی میکند

این راهم میخواهم بگویم که آقایان ناراحت نشوند قدر مسلم اینست وقتی پول نداشتیم خرج هم نمیکشیم

ازین بیانات رئیس دولت خود مردم چنین فهمیدند که دولت در نظر ندارد دومی خواهد بود بر احتیاج عموم یعنی نان و نفت و قند و شکر در دارو و تجهیزات جدید بکنند و از این راه عوایدی بدست آورد در همین اساس منم که با چنین تصمیمی موافق بودم با کمال علاقمندی بدولتی که سیاست اقتصادی و مالی خود را اینگونه توصیف و عایدات سرشار نفت که این مختصر از سه صدم آن تجاوز نمیکند میبرد و در دست توانست اعتماد عمومی برای اجرای طرح های دیگری که در مورد اکتشاف و استخراج و تصفی و لوله کشی در دست مطالعه یا اقدام دارد بهتر جلب کند

رئیس - جز در مورد نفت در موضوع دیگر صحبت نکنید

دکتر پیرنیا - بنده در دو موضوع استیضاح کرده ام یکی گران شدن نفت و یکی هم سیاست اقتصادی و مالی دولت آقایان معترم بخاطر دارند که رئیس محترم دولت موقع طرح برنامه دولت همچنین در جلسه هفتم خرداد ۱۳۳۶ سیاست اقتصادی و مالی دولت خود را باینجا واضح و صریح با استحضار مجلس شورای ملی رسانیدند بیمناسبت نیست اگر قسمتی از بیانات ایشان را برای یادآوری نمایندگان معترم بیان کنم فرموده اند

« برای اینکه محیط آزاد و آرامی بوجود آید باید فشار هائیکه بر سر مردم هست برداشته شود تا مردم اعتماد کنند و مارا از خودشان بداندند و این ترتیب بتوانیم کار کنیم

آنها گران کردن نفت و بنزین برای

نسبت با اقدامات و تصمیمات دولت با نظر دقیق مینگرند و حساب گفتار و کردار را نگاه میدارند تلگرافی را که آقای محمدعلی اخباری از تبریز با آقای نخست وزیر مخابره و در شماره روز دهم روزنامه اطلاعات بچاپ رسیده قرائت می کنم

« دیروز آقای رئیس بازرگانی شرکت ملی نفت اعلامیه صادر نموده بواسطه اضافه اجرت کارگران و گرانی حمل و نقل مواد نفتی تنی دوهزار ریال اضافه نموده است اولاً این اجعاف بدون اجازه دولت و مجلسین بوده است چرا؟ برای اینکه آقای رئیس دولت در مجلسین بملت ایران قول داده است دیناری بابت کسر بودجه با احتیاجات روزانه مردم اضافه نخواهد نمود با این اقدام خود هم به حیثیت دولت لطمه زده است و در تالی آقای رئیس بازرگانی باین عمل خود قلب عموم مردم ایران را رنجیده دار نموده است چه آنکه ملت ایران سه سال تمام حقوق کارگران شرکت را پرداخت نموده که موقعی میرسد بعنوان یاداش از عایدات نفت خود برداشت خواهد کرد عوض اینکه آقای رئیس بازرگانی این را از عایدات سرشار نفت امرورزی برداشت و با اینکه از صرفه جوئیهای سازمان برنامه تأمین کند بدون مجوز قانونی بملت تحمیل نموده است استدعا دارم آقای رئیس الوزرا بقول خود عمل فرموده در این موقع زمستان از ترقی احتیاجات روزانه جلوگیری فرمایند

اینکه دلایل عدول دولت از تغییر سیاست اقتصادی و مالی در موافقت با ترقی مواد نفتی و انحراف شرکت ملی نفت از پیروی خط مشی اساسی که در اساسنامه مصوبه مجلسین برای این تعیین شده بعد کفایت توضیح و تشریح شد باید بقسمت دوم استیضاح که موضوع سیاست اقتصادی و مالی دولت است بپردازم

انتقاد من از سیاست مالی و اقتصادی دولت از امروز شروع نشده و ازین دولت هم شروع نشده است سالها است که من با اصول سیاست اقتصادی و مالی دولت هاجتی در دوره ای که خودم در دستگاه اداری مسئولیتها و مقاماتی داشته ام مخالفت ورزیده ام و انتقاد کرده ام

بیانات امیدبخش رئیس محترم دولت در اول تشکیل حکومت بمن نویسد می داد که تقریباً اساسی در سیاست اقتصادی و مالی دولت مشهود خواهد گردید و کمک به درآمد و زندگی مردم کم درآمد و متوسط اساس و پایه سیاست اقتصادی و مالی دولت خواهد بود صرفه جوئی در مخارج ارزی و ریالی را اختصاص منابع مالی دولت به بود وضع طبقه کم درآمد و متوسط را تأمین احتیاجات ضروری مردم برنامه کار دولت میباشد ولی بعد از من چنین معلوم شد که سیاست اقتصادی و مالی این دولت با سیاست و روشی که سالها تعقیب می شود

تفاوتی ندارد

در ابتدای تشکیل کابینه رئیس محترم دولت فرمودند

« بنده بطور قطع با آقایان قول می دهم که این اشیاء بنجمل که باین مملکت وارد می شود دیگر باین مملکت اجازه ورود نمی دهم »

این بود آنچه گفته شد ولی در مرحله عمل چه پیش آمد باید با تبهید مقدمه کوتاهی بر عرض مجلس برسانم آقایان سه ربع از درآمد ارزی مملکت از طریق استخراج و صدور مواد نفتی بدست می آید برای اینکه در اثر استخراج و صادر شدن این ثروت طبیعی کشور ما فقیرتر نشود باید در مقابل آن اشیاء کالاها ضروری و بخصوص وسائل تولید یعنی ماشین آلات و کارخانه و غیره وارد کشور بشود نه اشیائی مانند سیگارهای خارجی که در دود شده به وارد اولین ایراد سیاست اقتصادی دولت عدم صرفه جوئی در مصارف ارزی مملکت و اختصاص درآمد ارزی بر ورود کالاها غیر ضروری و تجمل است قسمتی از درآمد ارزی از مجاری بازرگانی و بطور غیر مجاز بعنوان سرمایه بخارج انتقال داده میشود امروز هر کس بخواهد میتواند بیزار تهران مراجعه کند و به آسانی مبالغی هنگفت سرمایه بصورت ارز قیمتی در حدود قیمت دولتی بخارج انتقال دهد این جریان غیر عادی و بسیار مضر هم روز به بطور سیار عادی انجام می گردد در نتیجه بجای اینکه سرمایه ها در داخل کشور بکار بیفتد و مزارع و دهات آباد شوند و کشاورزی مکانیزه شود و کارخانه های جدید تأسیس گردد با قرار تدریجی سرمایه ارزی از کشور بهیچ وجه آن فعالیت و آن جنب و جوش و کاریکه متناسب با درآمد های ارزی و عایدات عمومی ایران است مشاهده نمی شود بندرت کارخانه های خصوصی و شرکت بزرگ کشاورزی و تولیدی تأسیس می گردد بیشتر سرمایه گذاری در کارهای تولیدی بوسیله دولت انجام میگردد و سرمایه داران ایرانی بیشتر فعالیت خود را در مصرف کار بازرگانی یعنی وارد کردن و فروش کالا های خارجی قرار داده اند

تعالیت تولیدی و صنعتی و ترم در کشوری توسعه مییابد که نه فقط دولت بلکه کلیه افراد قوا و منابع خود را باین امر اختصاص دهند نه اینکه همه شغل دلالتی پیشه کنند و بگویند بوسیله قسمتی از درآمد ارزی که کالاها مصرفی وارد کنند و در دسترس مصرف کشاورزان بگذارند

سطح فعالیت تولیدی و صنعتی خصوصی در ایران بهیچ وجه متناسب با روش و استعداد مردم و درآمد و منابع اقتصادی مملکت ندارد عادی ترین لوازم کار روز زندگی امروز بوسیله و بخصوص لوازم زندگی طبقه ای که با تمدن جدید آشنا شده و تعداد افراد آن بسرعت افزایش می

یابند باید از خارج وارد شود اشیائی از قبیل پیل و کلنگ و سازه ترین ابزارهای کشاورزی و اشیائی از قبیل بغاری و اجاق و آب گرم کن و چراغ و حتی شیر آب انبار و لامپ و غیره همه از خارج وارد می شود علاوه بر آن دولت مصرف قند و شکر و نصف مصرف قماش مملکت از کشورهای خارج وارد می شود با افزایش جمعیت و با ترقی زندگی روز بروز احتیاجات بالا می رود بهیچ وجه یک برنامه صنعتی و تولیدی برای مواجهه با چنین وضع خطرناکی تنظیم و پیش نهاد نشده حال آنکه دولت بنا به امر صریح اعلیحضرت شاهنشاه موظف به تنظیم برنامه صنعتی کردن کشور بوده است بر اساس همین امر که اجرای آن مورد علاقه نام نمایندگان مجلس شورای ملی است در بهمن ماه ۱۳۳۴ قانونی تصویب رسید و وزارت صنایع و معادن از وزارت بازرگانی تفکیک شد به موجب تبصره سه این قانون آقایان وزرا توجه فرمایند وزارت بازرگانی و صنایع و معادن مکلف شدند در ظرف مدت سه ماه از تاریخ تصویب قانون نقشه و برنامه عمومی کار خود را تهیه و تسلیم کمیسیون اقتصاد مجلسین نمایندگان وزیر صنایع و معادن - مجلس سنا داده شده) بنده که اطلاع ندارم به موجب تبصره شش همین قانون دولت مکلف شده است ظرف شش ماه با مطالعه کافی و بررسی های لازمه نقشه و سیاست اقتصادی خود را تهیه و برای تصویب مجلسین تقدیم دارد (وزیر صنایع و معادن - داده شده) اکنون ماها می گذرد و نه دولت گذشته و نه دولت کنونی این وظیفه قانونی را انجام نداده اند (نخست وزیر - داده شده سؤال فرمایید جواب داده می شود) در حالیکه دولت از انجام وظیفه قانونی یعنی تنظیم نقشه اقتصادی و تقدیم آن به مجلس شورای ملی قصور ورزیده از یک طرف ورود کالاها غیر ضروری و تجملی را آزاد ساخته و از طرف دیگر برای جلوگیری از خروج سرمایه که بطور غیر قانونی و غیر عادی انجام می شود اقدام مؤثری بعمل نیاورده و کسانی را که ملنا باین معاملات مبادرت می کنند مورد بازخواست و تعقیب قرار نداده است در نتیجه این رویه روز بروز صادرات ایران طریق کاهش را می بینیم بطوریکه صادرات ایران غیر از نفت که در شش ماهه سال گذشته سه میلیارد و دویست و هشت میلیون ریال بوده در شش ماهه سال جاری بدویلیارد و سیصد و پنجاه و شش میلیون ریال تنزل کرده است هرگز چنین کاهش در صادرات بین دو سال سابقه نداشته و بندرت کشوری را می توان یافت که در سالهای عادی وضع صادرات آن باین سرعت و باین شدت رو با انحطاط رفته باشد با افزایش سریع واردات و کاهش سریع صادرات روز بروز احتیاجات کشور ما بخارج بیشتر و شدیدتر می شود خطرات ناشی از این امر بر کسی پوشیده نیست برخلاف آنچه دولت ادعا میکنند

سیاست اقتصادی اوتشویق و ترویج تولید صادرات نبوده و نسبت بلکه برعکس سیاست اقتصادی دولت همانا تشویق و توسعه واردات است پیروی از این سیاست دولت را بجای می کشد که در کارهایی هم که جنبه او کس و تجمل دارد پیشقدم شود و مقداری از جوجه عمومی را که طبق مالیاتهای غیر مستقیم یعنی از درآمد طبقه کم درآمد و متوسط مملکت بدست می آید اختصاص بکارهای تجملی از قبیل خرید اتومبیلهای لوکس و گرانبه های آخرین سیستم و ساختن های سنگین قیمت و زائد بر احتیاج بدهد و این عمل دولت برای ورود و مصرف کالاها و تجملی سبب می شود که مردم بدولت خود تاسی جویند و روز بروز اشتیاق و حرص بیشتری برای مصرف کالاها و تجملی پیدا میکنند در بهمن ماه ۱۳۳۴ قانونی تصویب رسید بر روی در خیابان اسلامبول و لاله زار به بنیاد و از راهی که شده بطور مشروع و بانال مشروع بگوشند تا درآمد و منابع کافی برای داشتن زندگی تجملی بدست آورند و چون با کار و کوشش و زحمت تحصیل چنین درآمد و چنین جوهی بسیار مشکل است طبیعا کار بفساد و اقدامات نامشروع کشانیده می شود قوا و منابع و سرمایه ها را بجای اینکه در کارخانه ها و مزارع و معادن بکار برند بیشتر بصرف ساختمان خانه های گرانبه و زائده بر احتیاج و خرید کالاها و اثاثیه لوکس و تجملی و اتومبیلهای آخرین سیستم از کشورهای خارج می رسانند از این راه روز بروز قدرت تولید کمتر و میزان مصرف و احتیاج کشور بخارج بیشتر و عقب افتادگی صنعتی ما شدیدتر می گردد

من هم مانند قاطبه آقایان معترم عقیده دارم که باید نه تنها طبقه های از مردم ایران بلکه کلیه مردم از آخرین و بهترین وسائلی که برای رفاه زندگی و بهداشت در دنیا فراهم گردیده بهره مند شوند و استفاده کنند ولی این اعتقاد بهیچ وجه مانع از آن نیست که زندگی طبقات ثروتمند و مرفه هم باید متناسب با قدرت و توانایی درآمد عمومی مملکت باشد عموم مردم بخصوص طبقات ثروتمند لازم است آنچه که جنبه تجمل دارد بکلی بپرهیزند خصوصاً مقامات دولتی آلوده شدن بلوکس و تجمل را برای خود و برای کشور سم مهلك بشمارند دولتی می تواند اعتماد مردم را بخود جلب کند و در نظر اعتبار و حیثیتی بدست آورد که بتوانند با بزرگترین و خطرناک ترین منشأ فساد اجتماعی یعنی همان تمایل طبقه حاکمه بزندگی لوکس و تجمل یافت که در سالهای عادی وضع صادرات آن باین سرعت و باین شدت رو با انحطاط رفته باشد با افزایش سریع واردات و کاهش سریع صادرات روز بروز احتیاجات کشور ما بخارج بیشتر و شدیدتر می شود خطرات ناشی از این امر بر کسی پوشیده نیست برخلاف آنچه دولت ادعا میکنند

طبق آماری که جناب آقای انواروی معاون وزارت دارائی بکمیسیون بوده دادمانند در شش ماهه اول امسال دولت بفیروز درآمد نفت هفت میلیارد و دویست و هفتاد میلیون ریال وصولی داشته از این مبلغ هشتصد و سی و دو میلیون ریال مالیات مستقیم و هفتصد و هفتاد و سی و دو میلیون ریال اجرت خدمات دولت از قبیل پست و تلگراف و ثبت و غیره بوده و تنها آن که پنج میلیارد و چهارصد و شصت و پنج میلیون ریال باشد از محل مالیات غیر مستقیم وصول شده است بدین ترتیب ملاحظه میشود که هفتاد و هشت درصد وصولی از محل مالیاتهای غیر مستقیم بوده و تحمیل بر طبقات کم درآمد متوسط کشور شده است (عده از نمایندگان - صحیح است) شکر که امروز در حدود یک و نیم کیلوگرم هشت ریال وارد میشود دولت از قرار کیلویی بیست ریال میفرود شد قسمتی از این تفاوت مربوط بخارج حمل و نقل و توزیع در داخل کشور است ولی قسمت عمده آن مالیات و حقوق عوارض گمرکی و سود بازرگانی میباشد در مورد سایر کالاها مورد مصرف مانند قماش و دارو عوارض مهمی اخذ می شود از همین نفتی که افزایش نرخ آن دولت را تسلیم استیضاح کرده است برای هر دلیتر نفت هشت ریال یعنی معادل نود درصد قیمت قبل از افزایش و برای هر ده لیتر بنزین بیست و سه ریال و ده شاهی یعنی صد و بیست و هفت درصد قیمت اصلی مالیات اخذ میگردد

بدین ترتیب ملاحظه میشود که دستگاه مالی باجه شدنی درآمد طبقه کم درآمد و متوسط را میخورد و ول مالیات قراردادی در مقابل با چه سخاوتمندی از وصول مالیات از درآمدهای بیشتر کوناه و قصور ورزیده است

آیا مفهوم اجرای عدالت مالیاتی که بکرات از طرف اعلیحضرت شاهنشاه بدولت تأکید و توصیه شده است اینوضع است ؟

وصول مالیات از درآمدهای طبقه کم درآمد و متوسط و مصرف وجوه هنگفت برای کارهای توسعه اقتصادی و ناسیسات سبب میشود روز بروز طبقه ثروتمند و کسانی که مالک اراضی هستند بخصوس صاحبان اراضی شهری بسرعت ثروتمندتر شده و از طرف طبقه کم درآمد و متوسط که راه کار و کوشش و زحمت باید درآمدی بدست آورند روز بروز فقیرتر شوند و فاصله طبقاتی روز بروز وضع وحشتناکی توسعه یابد (منوچهر کرزولو - لا اله الا - الله)

با آنهمه در آمد هنگفت ارزی و اعتباراتی که دولت در سال جاری با اختیار داشته وضع عمومی طوری است که خانواده ها در بلوچستان نتوانسته اند برای اطفال خود يك وعده غذای گرم تهیه کنند و

دولت مجبور شده این وظیفه را خود به عهده گرفته و باین اطفال يك وعده غذای گرم رایگان بدهد

دولت ایران در سال جاری غیر از در آمد بودجه که در حدود پانزده میلیارد ریال است در حدود چهارصد و سی و دو میلیون دلار عواید و اعتبارات خارج از بودجه از محل در آمد نفت و وام بانکهای خارج و پشتوانه اسکنداس در اختیار داشته است

باید اعتراف نمود که در تاریخ ایران تا کنون چنین امکانات مالی و چنین منابع عظیم هرگز در اختیار دولتی قرار نگرفته است ولی آثار نیک مصرف شدن این وجوه و درآمدها باندازمای که متناسب با میزان آنها باشد در زندگی طبقات کم درآمد و متوسط منمکس نیست و گشایش و رفاهی که متناسب با چنین امکانات و درآمدهائی باشد بنظر نمیگردد

حلت امر را باید سیاست نادرست اقتصادی و مالی دولت دانست منافع این وجوه بواسطه نبودن يك سیاست مالیاتی صحیح و عادلانه بیشتر عاید مالکین اراضی مخصوصاً اراضی شهری و سرمایه داران و مقاطعه کاران بزرگ میشود در غالب مراکز شهری رصنعتی قیمت اراضی بوضه بسیار به و خطرناکی افزایش مییابد و درآمدهای غیر مکتسب یعنی درآمد های هنگفتی که بدون کار و کوشش عاید میگردد بکلی وضع اقتصادی عمومی را مختل ساخته و زندگی طبقات کم درآمد را بیش از پیش مشکل میکند طبقات کم درآمد و متوسط کشور نه فقط از سیاست مالی دولت در رنج هستند بلکه سیاست اقتصادی نیز آنها را تحت فشار شدید قرار داده است قوم خرید زیادی که در نتیجه درآمدهای هنگفت و غیر مکتسب عاید عده قلیلی منگردد با آنها اجازه میدهد قیمت ها را بهیچانی که بهیچ وجه با درآمد متوسط مردم مملکت تناسب ندارد بالا ببرند تمام اضافه قیمتی که به مالکین اراضی شهری عاید میگردد بوسیله مصرف کنندگان و حقوق بگیران تأمین می شود این اضافه قیمت در حقیقت مالیاتی است که این طبقه از مردم یعنی طبقه فقیر و متوسط طبقه دیگر یعنی طبقه ثروتمند پرداخت می کنند وقتی قطعه زمینی متری ده هزار ریال قیمت دارد مالک برای مغازه ای که در آن میسازد يك میلیون ریال سرقفلی مطالبه و دریافت میکند کاسبی که این مقدار سرقفلی را میپردازد ناچار است قیمت اجناس خود را برای استهلاک این سرقفلی بالا ببرد و به تدریج آنرا از طبقات کم درآمد و متوسط وصول کند و بمالک زمین بپردازد بدین ترتیب تمام اضافه قیمت اراضی روی قیمت اجناس و روی گرایه محل کسب و گرایه منزل منتقل به طبقات کم درآمد و متوسط میگردد آیا اجرای عدالت اجتماعی که بکرات از طرف اعلیحضرت همایون

شاهنشاه تأکید و بدولت توصیه شده است که معدودی از افراد مردم بدون هیچگونه تفوق علمی و فنی درون خانه خود نشسته و بایش هم اندازی و دسیسه سازی ندون هیچگونه زحمت و خدمتی روزانه صدها هزار ریال بر میزان ثروت خود بیفزایند و در مقابل يك جوان دبيله بواسطه نبودن نقشه ها و طرهای مهم تولیدی بهر دری برای کاری با دستمزد ماهی دوست و پنجاه تومان بزندان باوس و ناملید بر گردد خود را تسلیم قضا و قدر نماید (صحیح است) اصول سیاست اقتصادی و مالی این دولت و دولت های گذشته را میتوان بترتیب زیر خلاصه کرد:

۱. عدم توجه بتولید و صادرات و تشویق واردات و مصرف
۲. تبذیر اسراف و تمایل به لوکس و تجمل در دستگاه دولت و تشویق مردم بمصرف کارهای لوکس و تجملی
۳. نندید گرفتن فرار سرمایه های هنگفت از کشور
۴. فقیرتر کردن طبقات کم درآمد و متوسط ثروتمند تر کردن طبقات مالک و سرمایه دار

چون ادامه چنین وضع ناخنجاری مغالطه منویات خیر خواهانه و حتی اوامر امروزی جهان برای کشور و در حیریم اجتماع ما خجرات بزرگ ایجاد میکرد تصمیم گرفته سیاست اقتصادی و مالی دولت را در موارد بکه مشرو حکام عرض مجلس شورای ملی رسید استضاح کنم.

اینک که توضیح و تشریح مطالب مربوطه موضوعهای استضاح خاطر نمایندگان محترم را نیست بواقفیت اوضاع اقتصادی و مالی دولت و معایب اقدام بگریانی نرخ زلفت و بتزین کاملاً روشن ساخت امیدوارم که در ضمن ابراز موافقت با نظر انجانب بدین روش اقتصادی و مالی غلط که روزگار ما را روز بروز سیاهتر میکند خانه بخشیده و ورقه کبود خود را بدرقه دولتی قراردادیم که هنوز بشکرانه عیایات بی پایان ذات شاهانه و اعتماد کامل مجلس شورای ملی نتوانسته قدم مؤثری برای اصلاح وضع اقتصادی و مالی و تأمین عدالت اجتماعی بر ارد.

ضمناً بنده پیشنهادی کرده ام و از همکاران محترم تقاضا مینمایم نسبت به اریض بنده رأی مثبت لطف بفرمایند و نسبت به بیاناتی که رئیس دولت البته خواهند فرمود رأی منفی.

رئیس - آقای وزیر دارائی بفرماید وزیر دارائی (ناصر) عرض کنم قبل از آنکه علل افزایش بهای نفت را من در جواب استضاح آقای دکتر حسین پیرنیا به عرض مجلس شورای ملی برسانم بکنه ای را خواستم عرض کنم و توجه آقایان را

جلب نمایم ایشان در بیان نشان اظهار فرمودند در ماه ۱۳۵ ریال برای يك خانواده افزایش نفت سفید تأثیر کرده است آقایان درست باین رقم توجه بفرمائید (بعضی از نمایندگان - بیشتر هم هست) بطور متوسط (جمعاً از نمایندگان - بیشتر است) (دکتر بینا - ۴۰۰ ریال)

رئیس - آقایان ساکت باشید وزیر دارائی - ۱۳۵ ریال در ماه برای يك خانواده ۵۰ نفری در سال میشود ۱۶۲ تومان جمعیت ایران بیست میلیون است (دکتر پیرنیا - بنده زمستان را عرض کردم در سال ننگتم در فصل گرما نفت کمتر میخواهند) ۱۳۵ ریال برای يك خانواده ۵ نفری زیان افزایش قیمت نفت است که در سال میشود ۱۶۲ تومان جمعیت ایران را ۲۰ میلیون نفر که بگیریم ۱۰۰۰۰۰۰۰ میشود ۱۶۲ تومان میشود ۶۴۸ میلیون تومان فقط برای نفت احتساب جناب آقای دکتر پیرنیا این است که اگر خانواده ها را پنج نفری حساب کنیم (همه نمایندگان)

رئیس - چه خبر است گوش بدهید اگر خلاف حقیقت گفتند یکی دیگر بیاید جواب بدهد داد و فریاد ندارد بفرمائید.

وزیر دارائی - بنده دوم مرتبه تکرار میکنم ، عمل ضرب است تفریق و تقسیم فرمودند عین عبارت ایشان را یادداشت کردم ۱۳۵ ریال برای يك خانواده قیمت نفت در ماه گران شده است ، يك خانواده بطور متوسط ۵ نفر است (قات آبادی - ما بیشتریم) اگر يك خانواده ۵ نفری ۱۳۵ ریال یعنی سیزده تومان و نیم در هر ماه افزایش بهای نفت را بدو در سال میشود ۱۶۲ تومان جمعیت ایران هم بیست میلیون است یعنی ۴ میلیون خانواده پنج نفری ۴ میلیون ۱۶۲ تومان میشود ۶۴۸ میلیون تومان ضرب کنید به بینید میشود یا نه ؟ در صورتی که این مبلغ فقط برای نفت سفید است که حساب کردیم در صورتیکه برای ۵ ماده مواد نفتی یعنی نفت سفید و سیاه و گازوئیل و غیره ۶۵ میلیون تومان در سال بیش بینی شده است ، مگر اینکه جناب آقای دکتر پیرنیا ملت ایران نظرشان نباشد و این بیست میلیون نفر نباشد و يك خانواده های مخصوصی باشند آنوقت نظرشان درست است والا این کاغذ و این مداد اگر روی ملت ایران صحبت میفرمایند جایش اینست اما علت ترقی ، بنده در جلسه روز گذشته در مجلس سنا دلایل افزایش قیمت نفت را به عرض آقایان رسانیدم و در همان زمینه جواب بیشتر و توضیح بیشتری ندارم ، علل ترقی نفت و مواد نفتی یکیش ترقی خاص حمل و نقل و وسایل موتور و نفتکش و دستمزد

و غیره بوده که در عرض ده سال بطور خاص ترقی کرده ، متوسط گراییه حمل و نقل در ده سال پیش با در نظر گرفتن کلیه وسایل راه زمینی ، دریا ، راه آهن ، لوله و غیره هر تن کیلومتر ۱۰ ریال و یک شاهی بوده در صورتیکه در سال جاری يك ریال و هفت شاهی است و وحد اقل دستمزد در ده سال پیش ۳۶ ریال بوده که حالا ۷۴ ریال است و در همین حال که میزان مصرف نفت هم افزایش پیدا کرده و قیمتش ثابت مانده يك بنگاه مستقلاً که با قانون شخصیت حقوقی پیدا کرده جبران این زیان را خواسته بکند ، این نکته را به عرض آقایان برسانم اگر دولت گفت که من افزایش قیمت قند و شکر ندمم خیلی مسلم یعنی من نمیخواهم انتفاع بیشتری ببرم یعنی اگر از قند الان انتفاعی ببرم ولی برای بودجه انتفاع بیشتری نمیخواهم ، بر موی در نفت صحبت انتفاع بیشتری نیست صحبت رفیع زیان است ، زیان دارد و میخواهد زیان را رفع کند ، اگر نظر آقایان محترم باشد در بودجه سال گذشته آقایان محترم دستور فرمودند بدولت که نباید در مورد نان زیان ببیند منظور آقایان این بود که کاره نمدان را بیرون کنند (یکی از نمایندگان - نان تهران منظور بود) به هر صورت فرمودند در مورد نان نباید زیان ببیند (یرفوسرا علم - نان گران بود) هیچ فرقی نکرده ، حتی وزیر بازرگانی ، بیخشید وزیر گمرکات اگر اشتباه نکنم در وسط سال ، نزدیک موعده مقرر مجلس پیشنهاد کرد و اجازه تمدید این مدت را خواست و مجلس شورای ملی تصویب نکرد ، مجلس شورای ملی قبول نکرد و فرمودند که در این مورد زیان نباید داد الان هم دولت دارد رفیع زیان میکند و منفعتی نمی کند ، حالا يك نکته دیگری هست ، ممکنست آقایان تصور کنند که شاید در قسمت توزیع و بیخش نفت صرفه جوئی لازم نمیشود و يك اقداماتی میشود باید از آن جلوگیری شود ، راه قانونی برای آن وجود داشته و دارد و خوشبختانه خود استضاح کننده عضو شورای عالی نفت هستند بودجه نفت ، بودجه هزینه بتصویب شورای عالی میرسد ، اگر شورای عالی نفت که جناب آقای دکتر پیرنیا هم عضو آن هستند تصویب فرمودند که مبالغی زائد بر آنچه الان بمصرف بیخش میرسد هست آنرا قلم بزنند اگر در نتیجه شرکت ملی نفت انتفاعی از فروش نفت برد آن بزنند ، این دست خودتان است اجازه قانونی دارید عرض کنم راجع باینکه فرمودند چرا جلب نظر شورای عالی نشده و باید بشود اساسنامه شرکت ملی نفت يك اساس نامه قانونی است . بنده الف ماده ۴ را بنده قرائت میکنم و تضاوتش را هم برای خود آقایان نمایندگان محترم بگذارم ،

این قانونی است که مجلس بموجب آن وظیفه هیئت مدیره را تعیین کرده و گفته اند این وظیفه شاست ، وظیفه شورای عالی را بخوانید هیچ جا تعیین نکرده است که هیئت مدیره مکلف است قیمت خرده فروشی را ببرد پیش او (عمیدی نوری - بخوانید آقا) شورای عالی عبارتست از هفت نفر بشرح زیر باین قسمت کاری ندارم ، جلسات زیر نظر وزیر دارائی تشکیل میشود جلسات شورای عالی در اطاق وزیر دارائی تشکیل میشود این قسمت ها هم مورد نظر نیست شورای عالی عهده دار وظایف زیر خواهد بود :

الف - تعیین اصول و رقم کفنی بودجه هزینه های جاری شرکت که بر اساس آن بودجه های تفصیلی را خود هیئت مدیره تنظیم و بموقع اجرا میگذازد . اتخاذ يك تصمیم و تصویب هزینه های سرمایه ای که شامل هزینه های مربوط ب بهره برداری و توسعه میباشد .

ب - تصویب قرارداد های فروش نفت در مواردی که بر طبق بندی ماده تعیین گردیده است .

ج - اتخاذ تصمیم نسبت بتشکیل شرکت های فرعی .

د - رعایت هم آهنگی بین عملیات شرکت ملت نفت ایران و سایر دستگاه های کشور و کنفرانس نمایندگان . همین است که اختیار شورای عالی برای اقیبت می دهد .

وزیر دارائی - بخورده فروشی مربوط نیست .

گفته است الف - تصویب نظارت در اجرای برنامه عملیات شرکت بطور کلی و مخصوصاً نقل در ده سال پیش با در نظر گرفتن کلیه وسایل راه زمینی ، دریا ، راه آهن ، تولیدی و بکار انداختن و نگاهداری خطوط لوله و انبار های نفت خام و محصولات نفتی و وسایل بارگیری و باراندازی و آسیسات مربوط به تهیه محصولات مختلف از قبیل نفت و گاز طبیعی بانضمام فرآورده های شیمیائی و صنعتی و تأسیسات مربوط بیخش و فروش محصولات مزبور ، اینجایش مهم است توجه بفرمائید سیاست کلی فروش و بیخش مواد نفتی و انعقاد قرارداد های اینگونه ، معاملات چه با مشتریان داخلی و چه با مشتریان خارج قند و شکر ندمم خیلی مسلم یعنی من نمیخواهم انتفاع بیشتری ببرم یعنی اگر از قند الان انتفاعی ببرم ولی برای بودجه انتفاع بیشتری نمیخواهم ، بر موی در نفت صحبت انتفاع بیشتری نیست صحبت رفیع زیان است ، زیان دارد و میخواهد زیان را رفع کند ، اگر نظر آقایان محترم باشد در بودجه سال گذشته آقایان محترم دستور فرمودند بدولت که نباید در مورد نان زیان ببیند منظور آقایان این بود که کاره نمدان را بیرون کنند (یکی از نمایندگان - نان تهران منظور بود) به هر صورت فرمودند در مورد نان نباید زیان ببیند (یرفوسرا علم - نان گران بود) هیچ فرقی نکرده ، حتی وزیر بازرگانی ، بیخشید وزیر گمرکات اگر اشتباه نکنم در وسط سال ، نزدیک موعده مقرر مجلس پیشنهاد کرد و اجازه تمدید این مدت را خواست و مجلس شورای ملی تصویب نکرد ، مجلس شورای ملی قبول نکرد و فرمودند که در این مورد زیان نباید داد الان هم دولت دارد رفیع زیان میکند و منفعتی نمی کند ، حالا يك نکته دیگری هست ، ممکنست آقایان تصور کنند که شاید در قسمت توزیع و بیخش نفت صرفه جوئی لازم نمیشود و يك اقداماتی میشود باید از آن جلوگیری شود ، راه قانونی برای آن وجود داشته و دارد و خوشبختانه خود استضاح کننده عضو شورای عالی نفت هستند بودجه نفت ، بودجه هزینه بتصویب شورای عالی میرسد ، اگر شورای عالی نفت که جناب آقای دکتر پیرنیا هم عضو آن هستند تصویب فرمودند که مبالغی زائد بر آنچه الان بمصرف بیخش میرسد هست آنرا قلم بزنند اگر در نتیجه شرکت ملی نفت انتفاعی از فروش نفت برد آن بزنند ، این دست خودتان است اجازه قانونی دارید عرض کنم راجع باینکه فرمودند چرا جلب نظر شورای عالی نشده و باید بشود اساسنامه شرکت ملی نفت يك اساس نامه قانونی است . بنده الف ماده ۴ را بنده قرائت میکنم و تضاوتش را هم برای خود آقایان نمایندگان محترم بگذارم ،

این قانونی است که مجلس بموجب آن وظیفه هیئت مدیره را تعیین کرده و گفته اند این وظیفه شاست ، وظیفه شورای عالی را بخوانید هیچ جا تعیین نکرده است که هیئت مدیره مکلف است قیمت خرده فروشی را ببرد پیش او (عمیدی نوری - بخوانید آقا) شورای عالی عبارتست از هفت نفر بشرح زیر باین قسمت کاری ندارم ، جلسات زیر نظر وزیر دارائی تشکیل میشود جلسات شورای عالی در اطاق وزیر دارائی تشکیل میشود این قسمت ها هم مورد نظر نیست شورای عالی عهده دار وظایف زیر خواهد بود :

الف - تعیین اصول و رقم کفنی بودجه هزینه های جاری شرکت که بر اساس آن بودجه های تفصیلی را خود هیئت مدیره تنظیم و بموقع اجرا میگذازد . اتخاذ يك تصمیم و تصویب هزینه های سرمایه ای که شامل هزینه های مربوط ب بهره برداری و توسعه میباشد .

ب - تصویب قرارداد های فروش نفت در مواردی که بر طبق بندی ماده تعیین گردیده است .

ج - اتخاذ تصمیم نسبت بتشکیل شرکت های فرعی .

د - رعایت هم آهنگی بین عملیات شرکت ملت نفت ایران و سایر دستگاه های کشور و کنفرانس نمایندگان . همین است که اختیار شورای عالی برای اقیبت می دهد .

وزیر دارائی - بخورده فروشی مربوط نیست .

رئیس - آقایان ساکت باشید ، قطع کلام نکنید ، نظم را رعایت کنید والا بنده مجبورم تذکر بدهم .

وزیر دارائی - بنده بندی ماده ۵ را به عرض آقایان میرسانم ، بندی ماده ۵ این است :

ی - انعقاد قرارداد با خریداران بنظر فروش نفت خام و گاز و محصولات نفتی و مشخصات آن بترتیب مقرر زیر : هر قرار دادی که مقدار سالیانه آن در مورد هر خریدار از سالی پانصد هزار تن و مدت آن از ۳ سال بیشتر نباشد با تصویب هیئت مدیره منعقد خواهد شد . هر قراردادی که مقدار سالیانه آن از پانصد هزار تن یا مدت آن از ۳ سال بیشتر باشد تا سالی يك میلیون تن و تا ۵ سال مستلزم تصویب شورای عالی خواهد بود . هر قراردادی که مقدار سالیانه آن از يك میلیون تن و یا مدت آن از ۵ سال تجاوز باشد موکول ببیشنهادهای مدیره و موافقت شورای عالی و تصویب مجلسین میباشد . اینجا نکفتند که فروش نفت بتصویب شور باشد ، راجع به اثر نفت در وضع کشاورزان فرمودند که اینها غیر از نفت محصولات شیمیائی و طبیعی خودشان را بکار میبرند ، یکی از علل افزایش قیمت نفت همین عدم امکان توزیع در تمام کشور برای شرکت ملی نفت بود که بلکه بتواند باین ترتیب نفت را در تمام کشور توزیع کند ، وقتی يك مؤسسه ای اصولاً ضرر میکند با استدلالی که فرمودند که ممکن است آن ضرر ها را

عمل کرد بفرض اینکه ما این را قبول کنیم الان آن شرکت میگوید من هفتاد میلیون تومان ضرر میکنم ، خوب اگر این نفت را بخوایم به ما بخرانیم این ۷۰ میلیون ضرر می شود ۱۵۰ میلیون تومان ، برای اینکه بتواند نفت را به ما بخرانند و در دسترس مردم بگذارند شب فروشنده کی درست بکند ، نماینده کی هاد زست بکند باین جهت باین وسیله جبران ضرر را کرده تا بتواند آن عمل را انجام بدهد الان نفت در بسیاری از نقاط مملکت بیش از این افزایش قیمت وجود دارد ، نفت را چندین برابر قیمتی که شرکت ملی نفت میفرشد میفروشند شرکت ملی نفت خواسته جبران این ضرر را بکند که بتواند نفت را بسیار جاها برساند ، راجع باستفاده از لوله نفت فرمودند و همه داده بودند که این يك میلیارد ریال و یا دو میلیارد ریال تأثیر میکند در رفع ضرر شرکت ، خود جناب عالی خوب میدانید جناب آقای دکتر پیرنیا که سال گذشته شرکت ملی نفت ضررش ۱۲۰ میلیون تومان بود از ۱۰۰ میلیون تجاوز بود حالا که از يك قسمتی از لوله استفاده میشود شده هفتاد میلیون و ما امیدواریم يك وقتی استفاده کامل از این لوله و لوله های دیگری بشود و هر چه قدر خرج توزیع برای شرکت ملی نفت کم شود شرکت ملی نفت هم از قیمت نفت و بتزین کم میکند چیزی که مسلم است شرکت ملی نفت قصد بهره برداری و انتفاع

از قیمت نفت نداشته است و میخواهد آنقدر داشته باشد که بتواند نفت را بدست مردم برساند (حشمتی - حقوق هاراهم بکندری کم کنید) آن با شورایی عالی است فرمودند که ۱۶ میلیارد و کسری ریال درآمد نفت است و انصاف نبود که این مبلغ مختصراً اضافه کنید و تحویل به مردم بکنید ۱۶ میلیارد ریالی که از محل نفت بدست میآید يك قسمتی بصورت ارز و يك قسمتی دیگر بصورت ریال در داخله مملکت خرج میشود اگر ۱۶ میلیارد ریال بفرمائید جناب عالی بدست مردم برسد سطح زندگی مردم بالا میرود چنانکه رفته است اگر مقایسه بکنید سطح زندگی مردم را با دو سال پیش با ده سال پیش می بینید که چقدر بطور محسوس افزایش پیدا کرده الان مردم همه بیخجال الکتریکی می خواهند همه آب گرم میخواهند (همه نمایندگان) (مهندس فروهر - مردم آب ندارند ، کی میخواهد؟) (زنك رئیس) اگر ۱۶ میلیارد ریال در داخله مملکت خرج میشود ارزش دارد سه ریال برای هر فرد صرف رفیع زیان نفت بشود چرا سه ریال؟ بر روی هم شرکت ملی نفت هفتاد میلیون تومان ضرر نفت را خواسته است ترمیم بکند اگر هفتاد میلیون تومان به بیست میلیون نفوس مردم قسمت بشود در سال برای هر فردی میرسد ۳۵ ریال آن وقت خانواده پنج نفری را که حساب بکنید میشود هفده تومان و نیم

رئیس - آقای پرفسور ساجد باشد . وزیر دارائی - آقایان دقت بکنید برای هر خانواده پنج نفری هفده تومان و نیم میشود این حساب خیلی آسان است ۶۵ میلیون تومان یا هفتاد میلیون تومان را میخواهیم به بیست میلیون نفر قسمت کنیم حالا خانواده بزرگ را بگیرد کوچکترش را بگیرد خانواده پنج نفری را حساب کنید از این مبلغ سه ریال در هر ماه برای هر نفر میرسد اگر خانواده را پنج نفر بگیریم ۱۵ ریال میشود و اگر ده نفر بگیریم سی ریال میشود آنهم برای تمام مواد نفتی فرمودند این تقسیم افزایش نرخ در وضع کسر بودجه دولت تأثیری ندارد صحیح است بجهت اینکه شرکت ملی نفت رفیع ضرر کرده و در شورایی عالی نفت که هم جناب عالی هستید هم بنده فعلاً هستم البته مطالعه میکنیم هر جا زاید برد آمد شرکت ملی نفت بود همانطور که دولت گرفته خواهد گرفت ولی اگر درآمد حاصل از هزینه توزیع نفت زیاد تر بود آن را ما حاضریم نگیریم و برای تأمین کردن نظر آقای نرخ را باین بیآوریم این بود عریض بنده (احسنت)

رئیس - دنباله جلسه به ساعت پنج بمدان ظاهر موکول میشود حالا جلسه را ختم میکنم و آقایان پنج بعد از ظهر تشریف میاورند .

(مجلس مقارن ظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورای ملی رضاحکمت میفرماید .